

Maduro elmozdításának stratégiai jelentősége és következményei

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Reile Zsolt

Lektorálta:

Baranyi Tamás Péter

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

Borítókép forrás: Reuters

Reile Zsolt, vezető kutató, MKI

MADURO ELMOZDÍTÁSÁNAK STRATÉGIAI JELENTŐSÉGE ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

A január 3-án lezajlott amerikai speciális katonai akció sikerrel zárult: elfogták Nicolás Maduro Moros venezuelai elnököt, akit az Egyesült Államok diktátornak és kábítószerkereskedő hálózatok irányítójának tart. A hatalmától megfosztott vezető most New York-i őrizetben várja az igazságszolgáltatási procedúrát, amelynek alapja négy, a kábítószerkereskedelemhez és fegyverbirtokláshoz kapcsolódó vádpont.¹ A venezuelai beavatkozás módszere nem újkeletű: az incidens és előzménye is kísértetiesen hasonlít a panamai Manuel Noriega letartóztatására 1989 karácsonyát követően, azzal a különbséggel, hogy a mostani amerikai beavatkozás egy visszafogottabb katonai művelet keretében zajlott le. Maduro elmozdítása stratégiai jelentőséggel bír, ugyanis mind Venezuela belpolitikájára és a nyugati félteke számára, mind pedig a nemzetközi politikára kiterjedt hatással van. A jelen írás ezeket a hatásokat vizsgálja.

A január 3-i katonai beavatkozás a Trump-kormányzat új Nemzetbiztonsági Stratégiájának nyomvonalát követi, amely a Monroe-doktrínát továbbfejlesztve az USA dominanciájának fenntartását célozza az amerikai kontinensen. A fellépés okai azonban többoldalúak. Egyrészt ott vannak a kábítószerkereskedelemmel kapcsolatos érthető washingtoni aggályok (bár akkor Kolumbia, Bolívia és Peru is szóba jöhetne, igaz, ott az államvezetés nem játszik közvetlen szerepet a drogkereskedelemben). Másrészt a nyersanyagkincsekben (elsősorban kőolajban) gazdag ország bekapcsolása az amerikai iparba mindenképpen kedvező a Trump-kormányzatnak. Kína, Oroszország és Irán regionális bástyájának szétverése globálisan gyengíti ezeket a hatalmakat, és erősíti az amerikai érdekszférát. Végezetül pedig, Venezuela ráállítása a demokratikus pályára a régiót is stabilizálja.

1 Nicolás Maduro Moros and 14 Current and Former Venezuelan Officials Charged with Narco-Terrorism, Corruption, Drug Trafficking and Other Criminal Charges. U.S Department of Justice, 2020. március 26., <https://www.justice.gov/archives/opa/pr/nicol-s-maduro-moros-and-14-current-and-former-venezuelan-officials-charged-narco-terrorism>

Maduro erőszakos elmozdításával új korszak köszöntött be Venezuelában. Egyelőre még nem világos, hogy mennyire tervezi a Trump-kormányzat beavatkozni a további folyamatokba, és e célból milyen eszközökre kíván támaszkodni – illetve milyen politikai szereplőkre. Trump kijelentette, hogy ideiglenesen az USA fogja Venezuelát irányítani² – de nem világos pontosan, hogy ez alatt mit ért: közvetlen irányításra törekedne, esetleg átmeneti kormányzat felállítását szeretné elérni, vagy választásokat tartani, ráadásul egy olyan országban, ahol a beavatkozás nyomán meggyengült ugyan, de nem tűnt el a rezsim. A Trump-adminisztráció nyilvánvalóan keresi vagy talán már fel is vette a kapcsolatot a Maduro helyébe lépő vezetőkkel, akár Delcy Rodríguez alnökkal, vagy Vladimiro Padrino védelmi miniszterrel, akár valakivel az ellenzék részéről egy esetleges nagyobb váltást követő időkre. A párbeszédet az aktuális vezetéssel kell, hogy elkezdjék, az ellenzék később jöhet szóba.

Jelen ismereteink alapján, több kimenetel is lehetséges Venezuela Trump-általi „menedzselésére”:

1. A Trump-kormányzatnak sikerül tárgyalások útján a jelenlegi rezsimnél elérni egy békés átmenetet és egy hibrid kormányzást létrehozni jelenlegi és ellenzéki vezetőkkel karöltve az USA gyámsága alatt. Legkedvezőbb eshetőség, mely minden bizonnyal a jelenlegi ellenzéki erők kormányzásával végződne.
2. A helyzet gyorsan eszkalálódik, és egy általános forradalom (esetleg a CIA támogatásával) teljesen elsöpörné a chavista rendszert, utat adva egy teljeskörű rezsimváltásnak. Ez szintén kedvező „megoldás” lenne az USA számára.
3. Polgárháború, amelyben a Maduro-rezsimhez hű erők összecsapnak a változást támogató lakossággal és ellenzéki elemekkel. Ennek lezajlása hosszabb időt vehet igénybe és megkívánhatja az USA aktív katonai szerepét is, amennyiben a folyamatokra hatással kíván lenni és az ellenzék hatalomba akarja juttatni.

Egy biztos, Trump most már nem fordíthat hátat a történéseknek. A fent vázolt forgatókönyvek némelyikéhez amerikai katonai jelenlétre vagy támoga-

2 US plans to 'run' Venezuela and tap its oil reserves, Trump says, after operation to oust Maduro. Fox 8, 2026. január 4., <https://www.fox8live.com/2026/01/04/us-plans-run-venezuela-tap-its-oil-reserves-trump-says-after-operation-oust-maduro/>

tásra is szükség lehet, és ez egy sor technikai, jogi, morális és egyéb kérdést vet fel egy olyan elnök számára, aki teljesen elkötelezett a nyílt háborúk felszámolása mellett.

Nemzetközi viszonylatban különös jelentősége van a minapi akciónak. Trump ezzel ugyanis kinyilvánította, hogy az érdekszférájába tartozó területeken nem fog eltérni sem a bűnözőcsoportokkal összefonódott és demokratikus legitimitást tekintve kétséges országokat, sem pedig kínai, orosz, vagy iráni befolyást. Az elmúlt egy–másfél évben lezajló jobboldali fordulat a latin-amerikai választásokon (Argentína, Bolívia, Chile, Honduras) tovább erősíti az USA politikáját támogatók körét a térségben. Kritikát fogalmaztak meg azonban a venezuelai események kapcsán azon baloldali kormányok, amelyek nem ápolnak túl jó viszonyt az Egyesült Államokkal: így Kolumbia (mely ország a FARC-on keresztül közvetlenül is érintett volt a Maduro-rezsimhez is köthető kábítószer-kereskedelemben), Brazília, vagy Mexikó. Ez utóbbi ország vezetésével rendszeresek a nézeteltérések a kábítószerkereskedelem elleni fellépést illetően. A Maduro-vezetés eltávolítása számukra is üzenetértékű lehet. Kubának különösen jelzésértékű mind Rubio külügyminiszter, mind pedig Trump elnök kijelentései a Maduro-incidenst követően:³ eszerint Kuba lehet a következő, ha önmagától, a venezuelai gazdasági támogatástól elesve maga össze nem omlik. Ez nyilvánvalóan komoly fenyegetés Havannának. A kis szigetországnak most megfontoltan kell eljárnia, és például nem volna célszerű, ha a venezuelai eset után „befogadná” az orosz és kínai erőforrásokat (titkosszolgálati és katonai elemeket, tanácsadókat, vagy akár kereskedelmi és hadihajókat, amelyeket a venezuelai eset után esetleg átcsoportosítának Kubába). A kínaiaknak és az oroszoknak az üzenet pedig az, hogy nem érdemes átköltöztetni latin-amerikai főhadiszállásukat Kubába, mert ugyanúgy fognak járni, mint Venezuelában – jobb, ha egyáltalán nem számítanak a jövőben Latin-Amerikára, és az USA érdekszférájának számítják, illetve tiszteletben tartják a Monroe-elvet. A teljesen venezuelai olajtól függő kubai rezsimnek egyébként a nyersanyagszállítás felfüggesztése óriási kihívást jelentene, egzisztenciális válsághoz vezetne. Amennyiben a szigetország infrastruktúrája megbénul, végzetes következményei lehetnek a rezsimre nézve is, hiszen a már hosszú ideje teljesen kizsigerelt lakosság könnyen a rendszer ellen fordulhat. Ezzel a lehetőséggel számolva lehet, hogy a Trump-adminisztráció két legyet ütött egy csapásra.

3 Louis Casiano, Rubio to Cuba: 'I'd be concerned' after US military arrests Venezuelan leader Maduro, Fox News, 2026. január 3., <https://www.foxnews.com/politics/rubio-cuba-id-concerned-after-us-military-arrests-venezuelan-leader-maduro>

A venezuelai rezsim kiiktatásával Trump még inkább visszaszoríthatja Kína, Oroszország és Irán tevékenységét. Egyrészt egyik legerősebb latin-amerikai jelenlétüktől fosztaná meg őket, másrészt a venezuelai olaj eltérítése pedig fájdalmas lehet a kínaiaknak és az oroszoknak is. Míg az Ukrajnában zajló háború miatt Trumpot sokan vádolják azzal, hogy Putyinhoz közel áll, a valóság nyilvánvalóan mást mutat: az amerikaiak sakkjátszmába illő precizitással szedik le az orosz bábukat, szűkítik Moszkva globális jelenlétét – akár Szíriában, a Kaukázusban, Iránt illetően és most Venezuelában, talán Kubában is.

Az Amerikával ellentétes oldalon álló nagyhatalmak és a baloldali kormányok nemtetszésüket fejezték ki a kommunista diktátor megdöntése miatt, várható reakció volt. A két legfontosabb kérdés közül azonban az első az, hogy milyen precedenssel fog szolgálni más hatalmak számára az Egyesült Államok venezuelai támadása. Mire fogják magukat „feljogosítva érezni” Oroszországban, Kínában, netán Izraelben vagy Pakisztánban – esetleg a nemzetközi jogot, vagy a nemzetközileg elfogadott status quót megsértő lépésekre. A másik fontos kérdés, hogy meddig megy el maga az Egyesült Államok, hogy érvényesítse a Donroe-doktrínát és új Nemzetbiztonsági Stratégiáját és vajon ebből kifolyólag konfliktusba kerülhet-e más demokratikus országokkal, mint például a Grönlandot birtokló Dániával.

Washington venezuelai beavatkozása tehát nemcsak csapás volt az amerikaiak terrorizmus elleni és kábítószerkereskedelem elleni kampányában, illetve nem pusztán a féltekei hatalmát erősítette meg a Monroe-elv újbóli alkalmazásának alátámasztásával, hanem a regionálison túlmutató, globális jelentősége lehet. Hozzájárulhat egy új érdekszféra-politizálás megerősödéséhez a nagyhatalmak között (de kérdés, hogy azért milyen érdekszférát kellene az USA-nak elismernie), de hozzájárulhat a nagyobb fokú, talán az amerikaiakénál kevésbé sikeres kalandorpolitikai lépések megtételéhez is.

**MAGYAR
KÜLÜGYI
INTÉZET**